

Migracja zarobkowa w Polsce – województwo lubuskie

Relacja z konferencji naukowej

Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze wraz z Zakładem Edukacji Pozaszkolnej Instytutu Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Zielonogórskiego zorganizował 11 grudnia 2006 roku konferencję naukową pod tytułem „Migracja zarobkowa w Roku Mobilności Pracowniczej¹ – mobilność bez granic”. Konferencja sfinansowana została ze środków unijnych. W konferencji uczestniczyło ponad 120 osób. Patronat nad konferencją sprawował Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. dr hab. Czesław Osękowski, który dokonał jej uroczystego otwarcia. Kazimierz Piątek – dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz prof. dr hab. Zdzisław Wołek – kierownik Zakładu Edukacji Pozaszkolnej podziękowali pracownikom służb zatrudnienia, pracownikom Uniwersytetu oraz studentom za liczne przybycie i zachęciło do wysłuchania przygotowanych wystąpień oraz zapoznania się z materiałami prezentowanymi podczas konferencji na stoisku WUP.

Rok 2006 został ogłoszony przez Komisję Europejską „Europejskim Rokiem Mobilności Pracowników”. Inicjatywa ta ma na celu przede wszystkim rozwój świadomości praw pracowników do swobodnego przemieszczania się, korzyści i kosztów z tym związanych oraz działalności służb wspierających mobilność pracowników, a także wspieranie badań w tym zakresie. Europejski Rok Mobilności Pracowników ma za zadanie podnoszenie świadomości praw, istniejących możliwości mobilności geograficznej i zawodowej, barier napotykanych przez potencjalnych pracowników migrujących w obrębie jednego państwa lub między Państwami Członkowskimi, a także wymianę doświadczeń i dobrych praktyk między zainteresowanymi stronami, w szczególności władzami i instytucjami państwowymi, partnerami społecznymi oraz sektorem prywatnym. Znacząca jest również chęć pełnego poznania skali i natury mobilności w Unii Europejskiej. Jest to rok, dzięki któremu tematyka mobilności ma zostać upowszechniona, a także stać się impulsem do wypracowania istotnych rozwiązań politycznych w tej materii. Europejski Rok Mobilności Pracowników odbywa się równocześnie z kilkoma inicjatywami prawnymi i pozaprawnymi, od których oczekuje się, że doprowadzą do podjęcia ważnych decyzji dotyczących przejściowych rozwiązań w sprawie swobodnego przepływu osób w rozszerzonej UE oraz uzupełnią działania w ramach Planu Działania Umiejętności i Mobilności.

¹Mobilność zawodowa to częstotliwość, z jaką pracownicy zmieniają zawód; mobilność geograficzna to zmiana miejsca pracy w obrębie jednego kraju lub między państwami.

W ramach Europejskiego Roku Mobilności organizowane są cztery typy działań:

1. działania i wydarzenia na poziomie unijnym na rzecz promowania mobilności i zwiększenia świadomości związanych z nią wyzwań i korzyści;
2. krajowe, regionalne, ponadregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe działania w ramach globalnych celów Roku Mobilności, popularyzowane przez zainteresowane strony na wszystkich poziomach;
3. badania i przeglądy na poziomie krajowym, ponadnarodowym i unijnym;
4. w ramach Roku Mobilności organizacje państwowe lub prywatne mogą podejmować inne inicjatywy, pod warunkiem, że ich działalność przyczynia się do spełnienia jednego lub kilku celów tego Roku.

Głównym celem konferencji był aktualny wgląd w stan wiedzy na temat migracji zarobkowej w Polsce i w krajach Unii Europejskiej, a także wniknięcie w głąb doświadczeń studentów Uniwersytetu, odnoszących się do migracji zarobkowej ich samych bądź ich rodzin czy znajomych. Biorąc pod uwagę fakt, iż migracja siły roboczej ma na celu uzyskanie lub zwiększenie szans na uzyskanie zatrudnienia uznano, iż wypowiedzenie się w tej kwestii pracowników Uniwersytetu Zielonogórskiego, pracowników Urzędu Pracy (w tym doradców EURES Wojewódzkiego Urzędu Pracy) w Zielonej Górze oraz samych studentów ma istotne znaczenie z perspektywy lokalnego rynku pracy.

Program konferencji obejmował trzy wystąpienia zogniskowane w problematyce migracji zarobkowej:

- I. „Pogranicze Polski po wejściu do Unii Europejskiej” – prof. dr hab. Irena Machaj. Pilotem zmian w Polsce jest społeczeństwo Polski zachodniej. Usytuowanie terytorialne bardziej sprzyja zmianom na terenach zachodnich niż wschodnich, bowiem społeczeństwo ma na zachodzie Polski większe zdolności adaptacyjne do nowych sytuacji. Szybciej przyjmuje nowe technologie, różnorodne nowości, a obecnie szybciej rozprzestrzenia się internet. Badania porównawcze pogranicza Polski ukazują dość wyraźne różnice między Polakami mieszkającymi na zachodzie i wschodzie kraju. Nie bez przyczyny wschodnie tereny określa się „ścianą płaczu”. Zachód jest bogatszy, wschód bardziej zacofany cywilizacyjnie, począwszy od infrastruktury, sieci dróg, po budownictwo mieszkaniowe i wyposażenie gospodarstw domowych. Baza cywilizacyjna Ziemi Zachodnich została po wojnie i już wówczas była lepsza,

stąd i start był tam inny. Zmiany widoczne są również w świadomości mieszkańców obu pograniczy. Dotyczą one sposobu myślenia, gotowości do działania. Społeczeństwo zachodnie cechuje bardziej zaawansowany indywidualizm. Na wschodzie mamy do czynienia z większym kolektywizmem myślenia, mocniej działają regulatory kulturowe i religijne ...

II. „Migracja zarobkowa szanse i dylematy” – mgr Edward Kraszewski.

Problematyka migracji zarobkowej jest wieloaspektowa. Z jednej strony mówimy o emigracji Polaków do innych państw, z drugiej zaś o zatrudnianiu cudzoziemców w Polsce. Aktualnie trwa żywa dyskusja, połączona z próbą odpowiedzi na wiele nurtujących nas obecnie pytań: czy wyjazdy Polaków, a przede wszystkim młodych osób za granicę w celu poszukiwania pracy są pozytywnym czy też negatywnym zjawiskiem? Czy to jest dla nich szansa? Czy to jest dla nas, dla Polski, zagrożeniem? Czy zatrudnianie w Polsce obcokrajowców, przy tak wysokim bezrobociu, jest konieczne? Czy nie powinniśmy zamknąć naszego rynku pracy dla innych nacji? Z pozoru odrębne pytania łączą się ze sobą nierozdzielnie. Zachęcam do poznania odpowiedzi na postawione pytania w materiałach pokonferencyjnych.

III. „Edukacja dla mobilności zawodowej” – prof. dr hab. Zdzisław Wołk. Praca jest doświadczeniem niezwykłym, koniecznym każdemu współczesnemu człowiekowi, jeżeli myślimy o jego podmiotowym życiu. Wystąpienie oparte zostało o cztery główne tezy:

- (a) warunki zewnętrzne (czyli warunki realizacji życia i kariery zawodowej)
 - edukacja współcześnie nie urabia, nie ogranicza; ma sprzyjać rozwojowi, ma czuwać nad każdym człowiekiem społeczności,
 - postęp techniczny, postęp informatyzacji, komunikowania,
 - deficyt pracy,
 - starzenie się społeczeństw;
- (b) młodzież – „stoi w obliczu niegościnniej przyszłości”; młodzież coraz odważniej spogląda w przyszłość; edukacja ma zadbać o adekwatną samoocenę człowieka;
- (c) edukacja – jako edukacja ustawiczna; młodzież w centrum zainteresowania edukacji;

- (d) mobilność zawodowa młodzieży; wsparcie młodzieży w podejmowaniu decyzji dotyczącej ich mobilności.

Drugą część konferencji stanowiły wystąpienia studentów dotyczące ich doświadczeń związanych z pracą za granicą. Wzbudziły one żywe zainteresowanie biorących udział w konferencji studentów, a także pracowników UZ i WUP. W większości wystąpienia miały charakter porad kierowanych pod adresem ludzi młodych, pragnących spróbować swoich sił w pracy za granicą. Ukazywały często błędy, jakie popełniają młodzi Polacy szukając pracy, a także zalety migracji zarobkowej. Wśród studentów głos zabrali:

1. Bogumiła Ozgowicz – „Migracje zarobkowe. Droga do celu czy cel sam w sobie”.
2. Monika Giedyna – „Praca za granicą jako droga do realizacji potrzeb materialnych”.
3. Agnieszka Dłubała – „Wolontariat międzynarodowy”.
4. Agnieszka Ilkowska – „Migracje zarobkowe polską wersją ‘Carpe Diem’”.
5. Aneta Irska – „Praca na emigracji. Doświadczenia z Irlandii”.
6. Katarzyna Wawszczyk – „Doświadczenia innych wyniesione z emigracji zarobkowej”.
7. Monika Buczyńska – „Realia pracy w charakterze au pair”.
8. Dorota Markiewicz – „Rodzinne konsekwencje migracji zarobkowej”.
9. Edyta Warcholińska – „Opinie Szwedów o polskich pracownikach w świetle doświadczeń własnych”.
10. Dominika Kardowska, Edward Szmigielski – „University of Western Sydney – Mobilność studenta (doświadczenia australijskie)”.

Migracje zarobkowe są zjawiskiem o charakterze makroekonomicznym, a także edukacyjnym. W procesie uczenia się odgrywają niezwykle ważną rolę ze względu na tworzenie się dzięki nim nowych umiejętności oraz zdobyte doświadczenie. Tematyka migracji zarobkowej jest także istotna z perspektywy prognoz, które wskazują, że liczba osób pracujących w Europie zmniejszy się o ponad 20 mln.

Konferencja podsumowana została w postaci publikacji przybliżającej tematykę migracji zarobkowej pt. „Migracja zarobkowa Polaków w Unii Europejskiej – mobilność bez granic”.

Magdalena Zdaniewicz